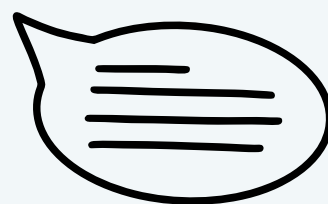

PRISTUP USMJEREN NA RJEŠENJA ZA PREKOGRANIČNE PRIČE O KLIMI

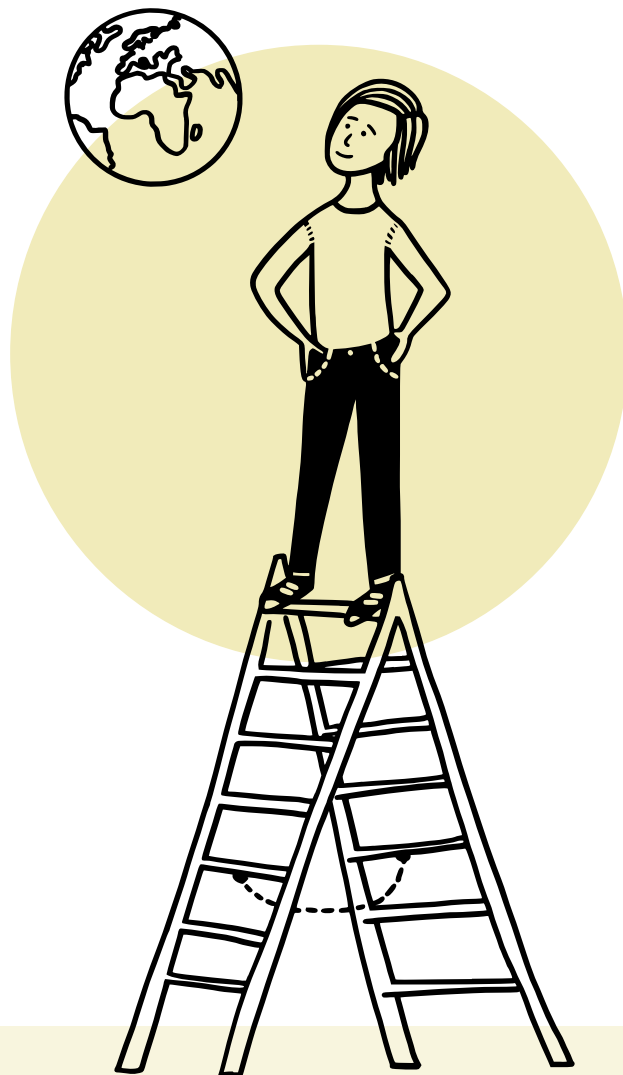
Novinari su često generaliste. Takva fleksibilnost postaje prednost prilikom izvještavanja o klimatskoj krizi. Saradnja i prekogranično izvještavanje mogu utrti put informativnim poređenjima načina na koji različite zajednice reagiraju na slične klimatske izazove. U ovom vodiču smo pitali članove i mentore prekograničnih timova u programu [Constructive News: Fostering Solutions Journalism Across Europe](#) (Konstruktivne vijesti: Podsticanje novinarstva usmjerenog na rješenja širom Evrope) ili SoJo Europe o njihovim iskustvima, najboljim praksama i uvidima u pripremu za prekogranične projekte klimatskih rješenja.

PRVI KORACI

Saradnja olakšava prekogranični rad i širi zajednicu prakse u kojoj novinari dijele uvide i porede bilješke o primjeni rješenja razmišljajući na različite načine. [Andrea Giambartolomei iz lavialibere](#) to vidi kao „priliku da se počne razmišljati o drugim mogućim načinima saradnje“.

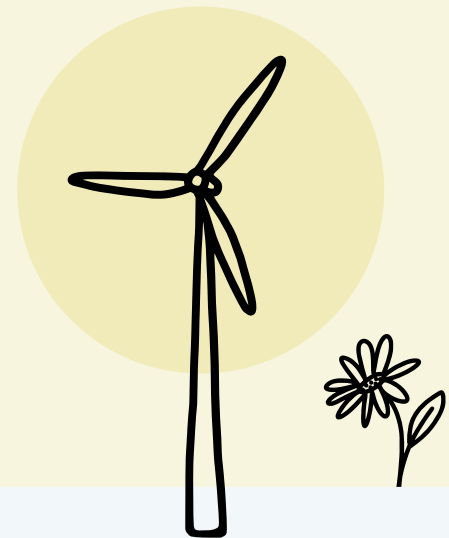
Za Irenu Buřivalovu, urednicu češke web stranice za poslovanje i održivost [Ekonews](#), ovaj prostor omogućava novinarima da dijele strategije izvještavanja, budući da slični klimatski problemi, bez obzira na rješenja specifična za određenu zemlju, „često imaju neki glavni zajednički nazivnik“.

Prekogranični timovi ne samo da kombinuju novinarsku temeljitost svojih redakcija već i šire kulturne, regionalne i kontekstualne dimenzije priče. Lola García-Ajořrín, multimedijaska novinarka [El Confidenciala](#), cijeni kako prekogranični timovi mogu analizirati problem s potpuno različitim odgovorima iz različitih gradova. Pojedinačni novinari mogu dijeliti istraživanja i nalaze i „vidjeti kako isto rješenje [funkcionira] na jednom mjestu, ali ne na drugom – možemo istražiti zašto i početi se baviti drugim pitanjima.“

Kada ste usred detaljne istrage, [Anna Violato](#), naučna novinarka i urednica u italijanskom nezavisnom mediju [RADAR Magazine](#), predlaže da „budete otvorenog uma“ jer obećavajuće rješenje u jednom aspektu klimatskog problema može otkriti ograničenja ili neželjene posljedice. „Vaš posao nije da zagovarate to rješenje, već da vidite da li ono zaista funkcioniira i koja su mu ograničenja.“

- Novinari često izvještavaju o vlastitoj regiji i njenim specifičnim problemima te mogu naići na prazninu u znanju kada pišu o klimatskim pitanjima. Visokotehnički termini kao što su „agrivoltaika“, „hvatanje i sekvencijacija ugljika“ ili „cirkularna ekonomija“ zahtijevaju opsežno istraživanje. „Još uvijek radim na istraživanju i čitanju pozadinskih materijala kako bih stekao znanje koje mi je potrebno da radim ovaj posao“, kaže [Paolo Valenti](#) iz italijanskog časopisa *lavalibera*.
- Nedostatak znanja je jedno, a prilagođavanje perspektive je nešto sasvim drugo. Nekim novinarima može biti teško izbjeći pretjerano isticanje uspjeha ili potencijala u priči o klimi. Direktorica časopisa RADAR [Marta Frigerio](#) i njena kolegica Anna Violato ovo vide kao veliki izazov, ali kolegama novinarima kažu: „Priče o rješenjima nisu uvijek pozitivne. Mogu postojati [priče o] odgovorima koji su propali – ili „poučni neuspjesi“.
- Prekogranični timovi se suočavaju i s problemom kombiniranja podataka iz različitih regija. Podaci iz dvije ili više zemalja ne moraju nužno biti povezani zbog političkih sistema, medijskih pejzaža ili kulturnih normi. Glavni urednik *Slow Newsa* Alberto Puliafito napominje i da problemi koji se čine jedinstvenima za jednu regiju mogu imati paralele u drugim dijelovima svijeta. „Razmjena uvida može otkriti neočekivane strategije ili alternativna rješenja“, dodaje.
- Kako objašnjava Irena Burivalová iz *Ekonews*a, sami podaci možda nisu dovoljni za procjenu učinkovitosti rješenja ili odgovora. U tim situacijama, Lola García-Ajofrín (*El Confidencial*) predlaže fokusiranje na dostupne dokaze i analizu učinkovitosti projekta tokom određenog vremenskog okvira.
- [Oana Filip](#) iz publikacije *Scena9* dodatno podsjeća prekogranične timove da unaprijed isplaniraju logistiku svojih istraga. Sezonski faktori, geografija i pristup vizuelnim materijalima mogu biti dostupni samo u određeno doba godine, a propuštanje tog perioda može zakomplikovati način na koji timovi ilustruju priču. „Naišli smo na prepreku“, kaže Filip misleći na istragu o odlagalištu otpada koje je kasnije prekriveno snijegom. „Morali smo malo pričekati bolje vremenske uslove da bismo mogli bolje izvještavati.“
- To što možda godinama nećemo vidjeti rezultate klimatskih politika ne znači da novinari ne mogu izvještavati o njima. Kada pišete ovakvu priču, recite publici zašto, savjetuje Paolo Valenti (*lavalibera*). S druge strane, nezavisna novinarka Kaja Šeruga kaže: „Sve se može promijeniti u bilo kojem trenutku – kada bismo to uzeli u obzir, potrošili bismo pola riječi u članku za odricanje odgovornosti. Za to služe naknadne priče!“

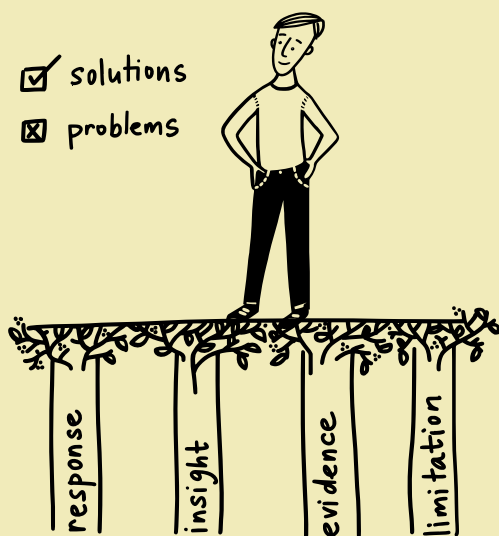
MENTORI KAO ORIJENTIRI

Prekogranične projekte usavršavaju mentori čija iskustva su izvor dodatnih uvida u istragama. Članovi tima projekta SoJo Europe, npr. Violato i Valenti, mentore vide kao „orijentire“ koji pomažu novinarima da utvrde jesu li na pravom putu ili su odlutali ka manje efikasnim pristupima. „Zaista je korisno kada nam neko da primjere iz različitih zemalja koje bi moglo biti zanimljivo pogledati“, kaže Violato.

S druge strane, mentori grade odnos zasnovan na povjerenju i učenju sa svojim timovima. [Matty Edwards](#), koji je ranije bio novinar i urednik u *The Bristol Cable*u, smatra da mentorstvo nije uvijek stvar davanja savjeta, „već izgradnje povjerenja sa [štićenicima] kako bi u vama vidjeli izvor istinske pomoći.“ Za Kaju Šerugu je ključno da „nikada ne pretpostavljate šta ljudi već znaju, a šta ne znaju.“

Trener projekta SoJo Europe Henrik Grunnet, viši savjetnik u danskoj organizaciji [International Media Support](#) (IMS), upozorava na nenamjerno preuzimanje smjera i procesa priče, jer vas učenici „poštuju jer ste najiskusniji... Neka dođu sa svojim iskustvima i sami shvate da bi možda trebali ići malo drugačijim putem. Bitnije je da oni dođu do toga, a ne da vi sjedite i kažete: 'Ovo je ispravno' ili 'Ovo je pogrešno', dodaje Grunnet.

Novinarstvo usmjereno na rješenja se zasniva na provjerenim vještinama istraživačke temeljitosti, kritičke analize i angažmana zajednice. Njegova četiri stuba (odgovor, uvid, dokazi i ograničenja) omogućavaju da se preusmjerite ne samo na ono što ne funkcionira već i na ono što se radi po tom pitanju. Za neke članove, mentore i trenere tima SoJo Europe to je više od pukog novinarskog pristupa – to je način razmišljanja. „Kada jednom usvojite taj način razmišljanja“, dijeli Grunnet, „onda će vještine doći same.“

PROMJENA NAČINA RAZMIŠLJANJA

SAŽETAK

Prekogranični projekat klimatskih rješenja ne podrazumijeva samo uključivanje mnogo novinara iz različitih zemalja. Takav projekat mora ugraditi lokalnu mudrost u mnogo širi regionalni kontekst. Sumirajući savjete novinara programa SoJo Europe:

- Budite otvoreni da vidite da li rješenje ili odgovor zaista funkcionira ili ima ozbiljna ograničenja.
- Popunite prazninu u znanju potrebnim istraživanjem – prikupljanjem detalja od čitalaca, stručnjaka ili zajednica čete unaprijediti priče o klimatskim rješenjima.
- Razmislite o tome je li kombinovanje podataka iz različitih lokacija ili regija opravdano, budući da su skupovi podataka možda prikupljeni na različite načine i u različitim vremenskim okvirima ili situacijama.
- Planirajte dovoljno vremena unaprijed, posebno u pogledu logistike, jer faktori okoline mogu uticati na izvještavanje i vizuelizaciju priče.
- Razmišljajte o saradnji kao načinu pronalaženja zajedničkih nazivnika globalnih ili regionalnih klimatskih problema i njihove primjene na lokalne uslove.

KONTAKTIRAJTE NAS

Bilo da imate pitanja, želite obuku iz novinarstva usmjerenog na rješenja ili želite sarađivati s nama, naš tim je posvećen tome da vam pruži podršku. Kontaktirajte nas na **transitions@tol.org** da zajednički istražujemo novinarstvo usmjereno na rješenja, razmjenjujemo ideje i ostavimo trag.

TU SMO DA POMOGNEMO

Partneri na projektu:

Transitions

**SOLUTIONS
JOURNALISM
NETWORK**

**Sufinansira
Evropska unija**

